

von Zanthier
Kancelaria Prawnicza
Spółka komandytowa
Poznań · Berlin

von Zanthier Kancelaria Prawnicza sp. k. · Garbary 56 · PL-61-758 Poznań

Poznań:

Karolina Barańkiewicz, radca prawny
Joanna Gwiazdowska, radca prawny
Magdalena Teclaw, doradca podatkowy
Łukasz Dachowski, doradca podatkowy
Katarzyna Kocharńska, aplikant radcowski

Berlin:

Henning von Zanthier, LL.M. (RA, radca prawny)
Dipl. - Kfm. Rüdiger Schulz (WP/StB, Fachberater
für internationales Steuerrecht)

Kancelaria jest członkiem

Współpraca z:

Kancelaria Doradztwa Podatkowego
Krzysztof Modzelewski
Doradca Podatkowy
Warszawa

Internet: www.zanthier.com

OPINIA PRAWNA

Poznań, dnia 16.06.2010 r.

Celem niniejszej opinii jest odpowiedź na postawione nam przez Pana Piotra Pacynę pytanie: „ **Czy zgodnie z obowiązującymi przepisami w Polsce można stosować przewody odprowadzające spalinę z kotłów gazowych wykonane z materiałów palnych - tworzyw sztucznych?**”

Odpowiedź:

Analiza problemu postawionego w pytaniu w świetle obowiązującego w Polsce prawa prowadzi do następujących wniosków.

1. Przewody (kanały) kominowe w budynku, tj. przewody wentylacyjne, przewody spalinowe i przewody dymowe, prowadzone w ścianach budynku, w obudowach, trwale połączonych z konstrukcją lub stanowiące konstrukcje samodzielne powinny być szczelne i wykonane z wyrobów niepalnych.

Konto bankowe: Deutsche Bank PBC S.A. Oddział Poznań, Nr konta: 16 1910 1123 2003 9280 2121 0001
Numer IBAN: PL 16 1910 1123 2003 9280 2121 0001, SWIFT/BIC: DEUTPLPK
BRE Bank S.A. Numer IBAN: PL 40 1140 1124 0000 3114 0100 1001, SWIFT/BIC: BREXPLPWPOZ

Poznań:

von Zanthier Kancelaria Prawnicza sp.k.
ul. Garbary 56
PL-61-758 Poznań
Telefon: +48 61 85 82 55 0
Telefax: +48 61 85 18 25 9
e-mail: poznan@zanthier.com
KRS 0000 171316
Numer NIP: PL7781411278

Berlin:

von Zanthier & Schulz
Kurfürstendamm 217
D - 10719 Berlin
Telefon: +49 30 88 03 59-0
Telefax: +49 30 88 03 59-99
e-mail: berlin@zanthier.com
PR 210 AG Charlottenburg
Ust.IdNr.: DE201574857

2. Przyłączenia grzewczych urządzeń gazowych tj. kotłów grzewczych, grzejników wody przepływowej do przewodów (kanałów) spalinowych powinny odpowiadać warunkom stawianym przez producenta grzewczego urządzenia gazowego w instrukcji technicznej producenta tego urządzenia. Polski ustawodawca pozostawia inicjatywę i decyzję w sprawie przyłączy grzewczych urządzeń gazowych z indywidualnymi kanałami spalinowymi producentom grzewczych urządzeń gazowych. Wola ustawodawcy podyktowana została przekonaniem, iż producenci grzewczych urządzeń gazowych najlepiej potrafią określić właściwe parametry przewodów – przyłączy urządzenia grzewczego do przewodu spalinowego. Na producentach grzewczych urządzeń gazowych spoczywa też odpowiedzialność za właściwe wytyczne odnośnie przewodów łączących urządzenie gazowe z kanałami spalinowymi. Producent urządzeń gazowych winien wystawić świadectwo zgodności osprzętu z wymaganiami określonymi w przepisach prawa, które się do niego odnoszą. Urządzenia winny być przez producenta projektowane i wytwarzane w taki sposób, aby podczas ich prawidłowego użytkowania działały bezpiecznie i nie stanowiły zagrożenia dla ludzi oraz zwierząt domowych lub mienia.

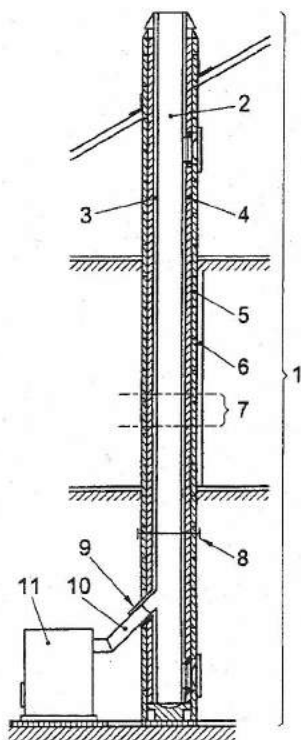
Analiza przepisów Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12.04.2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie pozwala na zajęcie stanowiska, iż przyłączenia urządzeń gazowych do przewodów spalinowych nie stanowią części przewodów spalinowych w myśl przepisów cytowanego rozporządzenia, a więc nie podlegają restrykcji przewidzianej w paragrafie 266 tegoż rozporządzenia, zgodnie z którym „Przewody spalinowe i dymowe powinny być wykonane z wyrobów niepalnych”.

Powyższe wydaje się być niespójne z definicją kanału spalinowego wg Normy Europejskiej EN 1443:2003, zgodnie z którą pod pojęciem kanału spalinowego (punkt 2 poniższego rysunku) należy rozumieć drogę odprowadzania produktów spalania do atmosfery. Rozumiejąc pojęcie kanału spalinowego wg powyższej definicji europejskiej normy należałoby uznać, iż przyłączenia urządzeń gazowych do przewodów spalinowych stanowią drogę odprowadzania produktów spalania do atmosfery, a więc winny być uznane jako przewód spalinowy, co dalej prowadziłoby do wniosku, iż przyłączenia urządzeń gazowych winny być wykonane z wyrobów niepalnych, a tym samym podlegać ograniczeniom zawartym w paragrafie 266 rozporządzenia ministra infrastruktury.

Legenda

1 Komin	7 Odcinek komina
2 Kanał spalinowy	8 Komin wielopowłokowy
3 Rura wewnętrzna	9 Kształtka komina
4 Izolacja cieplna	10 Łącznik
5 Obudowa zewnętrzna	11 Palenisko
6 Osłona zewnętrzna lub płaszcz	

Rysunek 1 – Części składowe komina i osprzęt

Podstawa prawna:

1. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12.04.2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2002 r. nr 75 poz. 690 z późniejszymi zmianami), zwane w dalszej części rozporządzenie ministra infrastruktury.
2. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 21.12.2005 r. w sprawie zasadniczych wymagań dla urządzeń spalających paliwa gazowe (Dz. U. z 2005 r. nr 263 poz. 2201), zwane w dalszej części jako rozporządzenie o paliwach gazowych.
3. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/142/WE z dnia 30.11.2009 r. odnosząca się do urządzeń spalających paliwa gazowe. (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L.330/10)

4. Norma Europejska EN 1443:2003 posiadająca status Polskiej Normy.

Uzasadnienie.

Regulacje prawne dotyczące wyposażenia technicznego budynków: w tym dotyczące przewodów kominowych, instalacji gazowych oraz regulacje dotyczące wymagań przeciwpożarowych dla palenisk i instalacji ujęte zostały w Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 12.04.2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2002 r. nr 75 poz. 690 z późniejszymi zmianami). Rozporządzenie było przez ustawodawcę polskiego kilkakrotnie nowelizowane, głównie w celu dostosowywania przepisów prawa polskiego do regulacji europejskich, wyznaczanych przez Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/142/WE z dnia 30.11.2009 r. odnoszącą się do urządzeń spalających paliwa gazowe. Dyrektywa ta ujednoliciła przepisy, które wprowadzone zostały przez ustawodawcę europejskiego dyrektywą nr 89/106/EWG, tzw. dyrektywą budowlaną oraz dyrektywą nr 90/396/EWG z 29 czerwca 1990 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstwa Państw Członkowskich odnoszących się do urządzeń spalania paliw gazowych. Przy analizie problematyki nie można pominąć Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 21.12.2005 r. w sprawie zasadniczych wymagań dla urządzeń spalających paliwa gazowe, jak również regulacji Normy Europejskiej EN 1443:2003 mającej status Polskiej Normy.

Analizę problemu ujętego w zadanym pytaniu należy rozpocząć od §145 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury. Zgodnie z ust. 4 omawianego przepisu **przyłączenia urządzeń gazowych do przewodów spalinowych powinny odpowiadać warunkom określonym w §174 i 175 rozporządzenia**. I tak zgodnie z §174 ust.1 grzewcze urządzenia gazowe, takie jak: kotły grzewcze, grzejniki wody przepływowej, niezależnie od ich obciążeń cieplnych, powinny być podłączone na stałe z indywidualnymi kanałami spalinowymi, z uwzględnieniem instrukcji technicznej producenta urządzenia, o której mowa w przepisach dotyczących zasadniczych wymagań dla urządzeń spalających paliwa gazowe. Ponadto zgodnie z pkt. 6 cytowanego przepisu przewody i kanały spalinowe, odprowadzające spaliny od grzewczych urządzeń gazowych, powinny być dostosowane do warunków pracy danego typu urządzenia.

Z treści cytowanego przepisu wynika, iż ustawodawca nie określa konkretnych wymagań technicznych dla przyłączy urządzeń gazowych do przewodów spalinowych **trwale połączonych z kotłem**, a ustalanie tego typu założeń pozostawia wytycznym i instrukcjom producentów urządzeń. W związku z powyższym producent zobowiązany jest do dołączania do urządzeń gazowych instrukcji technicznych w zakresie instalacji i użytkowania danego urządzenia. Takie rozwiązanie wprowadzone zostało do porządku prawnego nowelizacją Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 marca 2009 r., która weszła w życie i obowiązuje od dnia 08.07.2009r.

Obowiązujący do dnia 08.07.2009 r. §174 zakładał, iż grzewcze urządzenia gazowe, jak kotły, ogrzewacze pomieszczeń, grzejniki wody przepływowej, niezależnie od ich obciążeń cieplnych, powinny być połączone na stałe przewodami z indywidualnymi kanałami spalinowymi, z zachowaniem wymagań Polskich Norm dotyczących poszczególnych typów urządzeń gazowych.

Zgodnie z uzasadnieniem ustawodawcy do nowej wersji rozporządzenia, celem wspomnianej zmiany było nadanie instrukcji technicznej producenta grzewczych urządzeń gazowych charakteru dokumentu wspomagającego projektowanie instalacji gazowych. Zauważyć jednak należy, iż producentowi w tym względzie nie pozostawiono pełnej swobody, zobowiązując go do przestrzegania wymagań stawianych w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie zasadniczych wymagań dla urządzeń spalających paliwa gazowe (Dz.U. 2005 nr 263 poz. 2201, dalej: rozporządzenie o paliwach gazowych), o którym mowa w §174 ust.1 in fine Rozporządzenia Ministra Infrastruktury. Rozporządzenie o paliwach gazowych reguluje przede wszystkim wymagania w zakresie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia dotyczące projektowania oraz wytwarzania urządzeń spalających paliwa gazowe oraz warunki i tryb dokonywania oceny zgodności tych urządzeń i ich osprzętu. Również to rozporządzenie służy wdrożeniu regulacji unijnych wynikających z Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/142/WE. Zgodnie z § 10 rozporządzenia o paliwach gazowych materiały stosowane w urządzeniach powinny być odpowiednie do zamierzonego zastosowania i odporne na przewidywane działanie czynników mechanicznych, chemicznych i termicznych. Właściwości materiałów mające wpływ na bezpieczeństwo urządzeń powinny być zagwarantowane odpowiednimi dokumentami przez wytwórcę lub dostawcę urządzenia.

Stwierdzić należy, iż przepis § 174 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury pozostawia moc decyzyjną w sprawie parametrów technicznych przyłączy do przewodów spalinowych w rękach producentów urządzeń grzewczych, a tym samym i decyzję odnośnie wyboru materiału, z jakiego przewody/ przyłącza powinny być wykonane. Należy jednakże mieć na uwadze fakt, iż przewody (kanały) kominowe, w tym: przewody wentylacyjne, spalinowe i dymowe będące częścią infrastruktury budynku podlegają surowszym wymogom, w tym wymogom przeciwpożarowym. Z faktu, iż to do producenta należy decyzja odnośnie parametrów technicznych przyłączy do przewodów spalinowych, należałoby wnioskować, że może on dowolnie wybrać tworzywa, z którego przewody będą wykonane. Decyzja o wyborze materiału, z którego mają być wykonane przewody/ przyłącza winna jednak uwzględniać przyjęte przez ustawodawcę normy bezpieczeństwa oraz wymagania stawiane przez wspomniane powyżej Rozporządzenie Ministra Infrastruktury dotyczące zasadniczych wymagań dla urządzeń spalających paliwa gazowe, jak również normy Rozporządzenia o paliwach gazowych.

Powyzsze stwierdzenia mogą wydawać się problematyczne i stwarzać wątpliwości w świetle regulacji § 266 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury umieszczonego w rozdziale dotyczącym wymagań przeciwpożarowych dla palenisk i instalacji. Zgodnie z omawianym przepisem, przewody spalinowe i dymowe powinny być wykonane z **wyrobów niepalnych**. Pojęcie wyroby niepalne w powyższym

znaczeniu obejmuje szerszy zakres niż pojęcie materiałów niepalnych stosowane przez ustawodawcę we wcześniejszej wersji rozporządzenia, tj. do dnia 08.07.2009 r. Zmiana wprowadzona w tym zakresie uzasadniana jest faktem, iż dany wyrób może być niepalny mimo użycia do jego wytworzenia palnych materiałów, jak np. tworzywa sztuczne. Taka interpretacja przepisu zgodna jest z literaturą fachową w omawianym zakresie, która podaje, iż często rury z tworzyw sztucznych stosowane jako rury spalinowe wytwarzane są jako wyrób niepalny, mimo zastosowania do ich produkcji materiału palnego. W procesie produkcji w tym przypadku stosuje się bowiem często składniki, które czynią produkt niepalnym i odpornym na wyższe temperatury. Z powyższego wynika, iż systemy odprowadzające spaliny mogą być wykonane również z użyciem tworzyw sztucznych, pod warunkiem, iż mimo ich zastosowania produkt końcowy będzie niepalny. Wykaz produktów należących do klasy A „Materiały niepalne” znajduje się w Decyzji Komisji Wspólnot Europejskich z dnia 04.10.1996 r.

Zgodnie z §140 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury przepis § 266 ust.1z całą pewnością odnosi się do przewodów kominowych, co wynika wprost z treści §140 ust. 2 („przewody kominowe powinny być szczelne i spełniać warunki określone w § 266”). Chodzi tu o „przewody kominowe określone w §140 ust. 1, tj. przewody (kanały) kominowe w budynku: wentylacyjne, spalinowe i dymowe, prowadzone w ścianach budynku, w obudowach, **trwale połączonych z konstrukcją lub stanowiące konstrukcje samodzielne**. Z powyższego wnioskować należy, iż wolą ustawodawcy jest, aby przewody kominowe określone w §140 ust. 1 wykonane były z wyrobów niepalnych w znaczeniu przewidzianym w §266. Wolę tą ustawodawca wykazuje poprzez zawarcie wyraźnego wskazania w treści §140 ust. 2 na przepis §266 ust. 1.

Kwestię przyłączy urządzeń gazowych do przewodów spalinowych będących integralną częścią kotłów reguluje natomiast §145 rozporządzenia ministra infrastruktury, które w ogólności dotyczy kwestii kotłów. W treści tego przepisu brak wyraźnego odesłania do § 266. Z powyższego wynika, iż w kwestii przyłączy do przewodów spalinowych trwale połączonych z kotłem nie było wolą ustawodawcy, aby uznane zostały za przewody spalinowe i spełniały one warunki przeciwpożarowe wskazane w §266 ust.1, gdyby bowiem było inaczej ustawodawca wyraźnie wskazałby ten fakt w treści §145, tak jak uczynił to w treści §140 ust. 1. Mając na względzie racjonalność ustawodawcy wyciągnąć należy wniosek, iż regulacja §266 ust. 1 nie dotyczy kotłów i przyłączy kotłów do przewodów spalinowych, o których mowa w §145 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury. Logiczną konsekwencją powyższego wniosku jest stwierdzenie, że przewody/przyłączenia te muszą spełniać walory bezpieczeństwa, co jednak nie musi oznaczać, iż **muszą być wykonane z wyrobów niepalnych**. Z powyższego wynika, iż systemy odprowadzające spaliny mogą być wykonane również z użyciem tworzyw sztucznych.

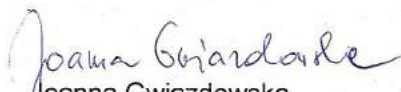
Powyższe stoi jednakże w sprzeczności z definicją przewodu spalinowego wprowadzoną w Europejskiej Normie PN – EN 1443:2003. Zgodnie bowiem z powyższą normą kanał spalinowy jest to droga odprowadzania produktów spalania do atmosfery. Skoro zatem przyłącza urządzeń gazowych, o których mowa w §145 rozporządzenia ministra infrastruktury stanowią drogę odprowadzania produktów spalania do atmosfery, winny być uznane za przewody spalinowe, a dalej winny spełniać

warunki określone w paragrafie 266 rozporządzenia ministra infrastruktury, zgodnie z którym przewody spalinowe i dymowe powinny być wykonane z wyrobów niepalnych.

Wydaje się jednak, iż ustawodawca w rozporządzeniu ministra infrastruktury wyraźnie odróżnił pojęcie przewodu spalinowego od przyłącza urządzeń gazowych do przewodów spalinowych, pomimo, iż przyłącze stanowi drogę odprowadzania produktów spalania do atmosfery. Konsekwencją takiego założenia jest uznanie, iż przyłącza a więc przewody łączące grzewcze urządzenia gazowe z przewodami spalinowymi nie stanowią przewodów spalinowych a więc nie podlegają restrykcji normy paragrafu 266 rozporządzenia ministra infrastruktury, a dalej iż mogą być wykonane z tworzyw sztucznych. Wydaje się to jednak bardzo ryzykowne z uwagi na niebezpieczeństwo wystąpienia pożarów.

Mając na uwadze regulację paragrafu 145 rozporządzenia ministra infrastruktury, który ma zastosowanie do przyłączy urządzeń gazowych do przewodów spalinowych i który to na producenta grzewczych urządzeń gazowych przerzuca odpowiedzialność w kwestii właściwego doboru materiału, z którego ma być wykonane przyłącze wydaje się zasadne uzyskanie opinii eksperta, ewentualnie wiążącej interpretacji Ministerstwa, w której stwierdzone zostałyby, czy przyłącza urządzeń gazowych (punkt 9 i 10 rysunku) stanowią przewód spalinowy, a zatem winny być wykonane w wyrobów niepalnych. Pomocne w tym zakresie może być szczegółowe uzasadnienie do zmiany paragrafu 266 rozporządzenia ministra infrastruktury z dnia 12.03.2009 zmieniającego rozporządzenie ministra infrastruktury z dnia 12.04.2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, zgodnie z którym to w ocenie ustawodawcy celem wprowadzenia nowej treści paragrafu 266 było: "uściślenie wymagań, aby w sposób jednoznaczny wskazać, że wszystkie wyroby budowlane, z których wykonywane są przewody spalinowe i dymowe winny być niepalne."

Analiza powyższego uzasadnienia prowadzić by mogła do stwierdzenia, iż wolą ustawodawcy było ustalenie, iż wyroby budowlane, z których wykonywane są między innymi przewody odprowadzające produkty spalania do atmosfery z grzewczych urządzeń gazowych winny być niepalne. Nie jest to jednak konsekwentnie dochowane w treści rozporządzenia ministra infrastruktury z dnia 12.04.2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie.

Joanna Gwiazdowska
radca prawny

Karolina Barańkiewicz
radca prawny